

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום חמישי ט"ז בחשוון תשע"ז

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

סוטה - ג

1. אלו דרשות הובאו בענין סוטה?

- א. רבי מאיר - אדם עובר עבירה בסתר והקב"ה מכריז עליו בגלוי, שנאמר: ועבר עליו רוח קנאה, ועבירה היא הכרזה... ויעבירו קול במחנה'.
- ב. ריש לקיש - אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שטות - איש איש כי תשטה אשתו.
- ג. תנא דבי רבי ישמעאל - הטעם שהאמינה תורה עד אחד בסוטה - רגלים לדבר, שהרי קינא לה ונסתרה, ועד אחד מעיד עליה שהיא טמאה. ואע"פ שקינוי נכתב אחר סתירה וטומאה, מ"מ 'ועבר' פירושו 'וכבר עבר', [ו'ועבר' לכם כל חלוץ' משמע להבא כיון שכתוב 'ונכבשה.. ואחר תשובו', אבל בסוטה אם 'ועבר' היינו לאחר טומאה וסתירה, למה נצרך הקינוי]
- ד. תנא דבי רבי ישמעאל - אין אדם מקנא לאשתו אא"כ נכנסה בו רוח ממרום - [ועבר עליו רוח..] לרבנן הכוונה: רוח טומאה, לרב אשי הכוונה: רוח טהרה. ומסתבר כמותו כיון שמצינו מחלוקת האם חובה לקנאות, או רשות.

2. באלו ג' מקומות מצינו מחלוקת - שר' ישמעאל סובר שכוננת הפסוק לרשות, ולרבי עקיבא הכוונה לחובה? [ומחלוקתם רק באלו ולא בכל התורה].

- א. וקנא את אשתו - ר' ישמעאל סבר שהפסוק ועבר בא כדי שלא נאמר שעובר על איסור לא תשנא את אחיך, ורבי עקיבא סבר שהפעם השניה שכתוב קינוי בפסוק בא ללמד חובה. [אמנם ר"י סבר כדרכו שזה נשנה שוב רק משום ההמשך].
- ב. לה יטמא - כהן להיטמא לקרוביו. לר' ישמעאל כיון שנאמר איסור לכהנים להיטמא הוצרכו ללמדנו היתר בקרובים, ורבי עקיבא טוען שהיתר כבר נלמד מ'כי אם לשאר' ולכן 'לה יטמא' בה לחובה. [אמנם ר"י סבר ש'לה' נצרך למעט שאינו נטמא לאבריה, ור"ע סבר שא"כ מספיק היה 'לה', ור"י סבר ש'יטמא' נשנה ליפוי הלשון, וכדרכו 'שנשנית בשביל דבר שנתחדש בה']
- ג. לעולם בהם תעבודו - ר' ישמעאל סבר כיון שנאמר לגבי שבעה עממין 'לא תחיה כל נשמה', הוצרך הפסוק להיתר באופן שאחד מאומה אחרת שבא על אשה מאחת מאומות הכנעניות והוליד ממנה בן, שאתה רשאי להחיותו ולקנותו בעבד, כיון שמתניחס אחר אביו, וכדשינוי שלמדו זאת מ'גם מבני התושבים.. מהם תקנו'. אמנם אסור לקנות בן של כנעני שבא על אחת מאומות אחרות שנאמר 'אשר הולידו בארצכם' ולא הגרים. ורבי עקיבא סבר שהיתר כבר נלמד מ'תקנו' ובהכרח ש'לעולם בהם תעבודו' בא ללמד חובה, שאסור לשחרר עבד כנעני. [אמנם ר"י סבר ש'בהם' נצרך למעט 'ולא באחיכם' שאסור לעבוד בעבד עברי עבודת עבד, ור"ע חלק כיון שכבר נאמר מפורש בסוף הפסוק 'ובאחיכם.. לא תרדה בו בפרך' ור"י סבר שנשנה שוב בשביל דבר שנתחדש בה וכו']

3. אלו מאמרים למדנו בגנות זנות ועבירה?

- א. רב חסדא - זנות בבית או כעס בבית, כתולעת בשומשום שמחריבה הכל, ודוקא כשהאשה מזנה או כעסנית יחרב הבית, אבל כשהאיש, לא יחרב.
- ב. רב חסדא - בתחילה קודם שחטאו ישראל, היתה שכניה שורה עם כל אחד ואחד, שנאמר: כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחניך, כיון שחטאו נסתלקה שכניה מהם, שנאמר: ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך.
- ג. ר' יונתן - כל העושה מצוה אחת בעוה"ז - מקדמתו והולכת לפניו לעוה"ב, וכל העובר עבירה אחת בעוה"ז - מלפפתו והולכת לפניו ליום הדין.
- ד. ר' אלעזר - העבירה קשורה בו ככלב, שנאמר: ולא שמע אליה לשכב אצלה - בעולם הזה, להיות עמה - לעולם הבא.

4. איזה קל וחומר היינו יכולים לומר לולי הפסוק?

- א. אם לעדות סתירה שאין אוסרתה לעולם אלא רק עד שתשתה - צריך שני עדים, קל וחומר בעדות טומאה. לכן נאמר 'ועד אין בה' - כל עדות מועיל בה.
- ב. אם לעדות טומאה שאוסרתה לעולם - מספיק אחד, קל וחומר בעדות סתירה שיספיק אחד. לכן נאמר 'בה' בטומאה מועיל אחד - ולא בקינוי ולא בסתירה. והמקור שבטומאה סתם ללא קינוי וסתירה, אינו נאמן - גזירה שוה - נאמר בגירושין 'כי מצא בה ערות דבר' ונאמר בעדות ממון 'על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר'.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)